

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

3	מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי	.1
4	היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת	.2
5	מידע מרוכז אודות הקופות	.3
10	הוראות דין	.4
14	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה	.5
18	אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה	.6
19	תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים	.7
19	נושאים שאליהם הפנה רואה החשבון את תשומת הלב	.8
19	בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח	.9

דוח דירקטוריון

הראל גמל והשתלמות בע"מ

דוח הדירקטוריון לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2016 (להלן: "תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2015 אשר אושר לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 22 במרס 2016 (להלן: "הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים. החברה אינה מתחייבת למסור עדכונים לגבי שינויים שיחולו באשר למידע צופה פני עתיד.

1. מצב עסקי החברה המנהלת, תוצאות פעילותה והונה העצמי

מאזן החברה ליום 31 במרס 2016 הסתכם ב- 95,613 אלפי ש"ח, לעומת 72,859 אלפי ש"ח ליום 31 במרס 2015, גידול של כ-31.2%. הגידול נובע בעיקרו מגידול בניירות ערך הסחירים ומזומנים שנובע ממיזוג חברה ביום 1 בינואר 2016, כמפורט להלן, ומתזרים מזומנים חיובי בשל גידול בהכנסות מדמי ניהול.

ההון ליום 31 במרס 2016 הסתכם בסך של 68,521 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 49,494 אלפי ש"ח ליום 31 במרס 2015, גידול של כ-38.4%. הגידול בהון נובע מרווח בסך של 9,633 אלפי ש"ח, מגידול בקרן הון בסך של 48 אלפי ש"ח, ומגידול בפרמיה על מניות בסך של 9,346 אלפי ש"ח שמקורה במיזוג חברה ביום 1 בינואר 2016, כמפורט להלן.

נכון ליום 31 במרס 2016, החברה עומדת בדרישות ההון המזערי הנדרש מחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כפי שנקבע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב- 2012 ובהנחיות הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה").

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2016 הסתכמו ההכנסות מדמי ניהול ב- 18,123 אלפי ש"ח בהשוואה ל- 17,442 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 3.9%. הגידול בדמי הניהול נובע בעיקר מגידול בהיקף הממוצע של הנכסים המנוהלים (שעיקרו במיזוג קופות כמפורט להלן), אשר קוֹזו בחלקו מירידה בשיעורי דמי הניהול הממוצעים. הכנסות דמי ניהול בתחום קופות גמל לחיסכון, לתגמולים ואישיות לפיצויים היו בסך של 5,762 אלפי ש"ח והיוו כ-32% מסך ההכנסות. הכנסות מדמי ניהול בתחום קרנות השתלמות הסתכמו לסך של 11,778 אלפי ש"ח והיוו כ-65% מסך הכנסות דמי הניהול. הכנסות מקופות גמל אחרות (מרכזיות לפיצויים, דמי מחלה ופנסיה תקציבית) הסתכמו לסך של 583 אלפי ש"ח, כ-3% מסך הכנסות דמי ניהול קופות גמל בחברה.

מידע נוסף לגבי היקף נכסי הקופות ראה סעיף 2 להלן.

ההכנסות מדמי ניהול מצדדים קשורים כוללות, בין היתר, את המרווח לו זכאית החברה מתוקף הסכם מתן שרותי ניהול לקופות הגמל שהינן בבעלותה של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן- הראל ביטוח). סכום זה מוצג בנטו לאחר קיזוז ההוצאות המיוחסות לשירות כאמור, בסך 135 אלפי ש"ח.

בנוגע לניזילות ומקורות מימון, עיקר ההכנסות של החברה הן מדמי ניהול קופות הגמל.

ביום 1 בינואר 2016 מוזגה חברת הראל עתידית קופות גמל בע"מ (להלן: "הראל עתידית") לתוך החברה, בנוסף מוזגו קופות בניהול הראל עתידית לתוך קופות בניהול החברה. לפרטים נוספים ראה סעיף 6 להלן.

2. היקף הנכסים המנוהלים על ידי החברה המנהלת

להלן פירוט היקף הנכסים נטו המנוהלים על ידי החברה נכון ליום 31 במרס 2016 ו-2015 וליום 31 בדצמבר 2015:

היקף נכסים, נטו (אלפי ש"ח)			שם הקופה
ליום 31 בדצמבר 2015	ליום 31 במרס 2015	ליום 31 במרס 2016	
קופות בבעלות החברה			
1,255,205	1,159,775	1,259,379	הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 50 עד 60
124,138	127,532	139,867	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול שקלי
132,131	119,640	128,927	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול מניות
1,668,228	1,697,899	1,716,908	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח עד 10% מניות
42,983	48,094	40,616	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח קונצרני
-	-	87,676	הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 50 ומטה*
3,160,802	2,777,976	3,306,744	הראל השתלמות-הראל השתלמות כללי
256,215	251,112	275,161	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול שקלי
288,850	272,932	280,408	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול מניות
1,246,111	1,264,644	1,265,147	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות
69,652	69,543	73,537	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח ללא מניות
44,166	39,035	41,645	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול חו"ל
-	-	68,001	הראל השתלמות-הראל השתלמות לטווח ארוך *
194,235	202,737	190,551	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול כללי
176,628	122,763	175,021	הראל פרופיל אישי למעסיק
26,454	24,697	26,665	הראל קופה לפנסיה תקציבית
-	-	42,131	הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה*
8,685,798	8,178,379	9,118,384	סה"כ
קופות בבעלות הראל ביטוח המנוהלות על ידי החברה			
11,961,738	12,589,147	11,776,408	הראל קופת גמל-הראל אג"ח עד 25% מניות
286,040	305,363	292,436	הראל קופת גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר
288,630	342,583	285,366	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות
-	-	1,679,470	הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח*
-	-	459,554	הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה*
-	-	32,224	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול כהלכה*
-	-	5,882	הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול חו"ל*
-	-	1,387,169	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות*
-	-	68,774	הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול כהלכה*
-	-	5,243	הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח קונצרני*
3,708	5,224	3,776	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול מניות
36,243	63,230	33,539	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול אג"ח צמוד מדד
72,685	63,792	76,267	הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול שקלי
81,415	81,424	80,974	הראל פיצויים-הראל קמ"פ אג"ח עד 15% מניות
12,730,459	13,450,763	16,187,082	סה"כ
21,416,257	21,629,142	25,305,466	סה"כ קופות בבעלות החברה וקופות בבעלות הראל ביטוח

* קופות שמוזגו לקופות בניהול החברה ביום 1 בינואר 2016. ראה בנוסף סעיף 6 להלן.

היקף הנכסים המנוהלים ליום 31 במרס 2016 גדל בסך של 3,889 מיליוני ש"ח, לעומת היקף הנכסים המנוהלים ליום 31 בדצמבר 2015. גידול בסך 3,765 מיליוני ש"ח מיוחס למיזוג קופות מיום 1 בינואר 2016 לתוך קופות בניהול החברה.

בנוסף, חל גידול בסך של 124 מיליוני ש"ח בנכסים המנוהלים, בקופות שבעלות החברה חל גידול בהיקף הנכסים שנבע בעיקר מצבירה נטו חיובית בקופות בקיזוז תשואה שלילית. בקופות הגמל שבעלות הראל ביטוח, אשר מנוהלות על ידי החברה, חל קיטון בהיקף הנכסים, הנובע מצבירה נטו שלילית ומתשואה שלילית בקופות.

התשואה שהשיגו קופות הגמל בתקופת הדוח

שם הקופה	תשואה נומינלית ברוטו לחודשים ינואר - מרס 2016 באחוזים
קופות בבעלות החברה	
הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 50 עד 60	(0.47)
הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול שקלי	1.61
הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול מניות	(2.93)
הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח עד 10% מניות	0.64
הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח קונצרני	1.61
הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 50 ומטה*	(1.08)
הראל השתלמות-הראל השתלמות כללי	(0.39)
הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול שקלי	0.85
הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול מניות	(3.03)
הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות	0.59
הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח ללא מניות	0.84
הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול חו"ל	(1.76)
הראל השתלמות-הראל השתלמות לטווח ארוך *	(0.78)
הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול כללי	(0.24)
הראל פרופיל אישי למעסיק	תשואה אישית לכל מעסיק
הראל קופה לפנסיה תקציבית	(0.22)
הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה*	(0.40)
קופות בבעלות הראל ביטוח המנוהלות על ידי החברה	
הראל קופת גמל-הראל אג"ח עד 25% מניות	(0.02)
הראל קופת גמל-הראל גמל שקלי טווח קצר	0.03
הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח ללא מניות	1.05
הראל קופת גמל-הראל גמל אג"ח*	0.21
הראל קופת גמל-הראל גמל לגילאי 60 ומעלה*	0.43
הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול כהלכה*	(1.20)
הראל קופת גמל-הראל גמל מסלול חו"ל*	(2.29)
הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות*	0.14
הראל השתלמות-הראל השתלמות מסלול כהלכה*	(1.04)
הראל השתלמות-הראל השתלמות אג"ח קונצרני*	1.22
הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול מניות	(3.37)
הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול אג"ח צמוד מדד	0.95
הראל פיצויים-הראל קמ"פ מסלול שקלי	1.00
הראל פיצויים-הראל קמ"פ אג"ח עד 15% מניות	0.19

* קופות שמוזגו לקופות בניהול החברה ביום 1 בינואר 2016. ראה בנוסף סעיף 6 להלן.

3. מידע מרכזי אודות הקופות

3.1. מידע מרכזי לפי סוג הקופות

להלן מידע ונתונים לפי סוגי קופות עבור קופות המנוהלות על ידי החברה (כולל קופות בבעלות הראל ביטוח):

*31 בדצמבר 2015				*31 במרס 2015				31 במרס 2016				
סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	
מספר עמיתים:												
123,544	73	75,841	47,630	116,792	71	68,699	48,022	157,351	74	92,336	64,941	פעילים
265,125	1,283	41,109	222,733	270,626	1,305	35,492	233,829	306,287	1,278	57,862	247,147	לא פעילים
388,669	1,356	116,950	270,363	387,418	1,376	104,191	281,851	463,638	1,352	150,198	312,088	סה"כ
מספר חשבונות עמיתים:												
164,377	73	90,932	73,372	156,494	71	81,979	74,444	221,658	74	111,842	109,742	פעילים
313,051	1,562	48,189	263,300	320,258	1,593	43,196	275,469	371,728	1,573	68,748	301,407	לא פעילים
477,428	1,635	139,121	336,672	476,752	1,664	125,175	349,913	593,386	1,647	180,590	411,149	סה"כ
נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח):												
7,488,265	25,900	3,530,004	3,932,361	7,013,313	24,361	3,060,220	3,928,732	9,136,200	26,383	4,330,440	4,779,377	פעילים
13,927,992	565,468	1,535,792	11,826,732	14,615,829	539,506	1,615,022	12,461,301	16,169,266	602,541	2,441,389	13,125,336	לא פעילים
21,416,257	591,368	5,065,796	15,759,093	21,629,142	563,867	4,675,242	16,390,033	25,305,466	628,924	6,771,829	17,904,713	סה"כ

*31 בדצמבר 2015				*31 במרס 2015				31 במרס 2016				
סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	סך הכל	אחר**	קרנות השתלמות	קופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים	
נתונים תוצאתיים (באלפי ש"ח):												
346,426	1,119	269,584	75,723	100,531	67	81,694	18,770	152,068	85	104,252	47,731	דמי גמולים משונתיים עבור מצטרפים חדשים
1,150,604	3,116	811,382	336,106	244,764	677	172,745	71,342	372,745	397	239,850	132,498	תקבולים מדמי גמולים
898,135	93,642	335,525	468,968	188,566	6,552	69,455	112,559	335,604	7,085	163,708	164,811	העברות צבירה לקופה
941,342	38,374	290,974	611,994	263,454	11,874	80,043	171,537	193,623	1,259	62,161	130,203	העברות צבירה מהקופה
1,082,106	29,269	303,400	749,437	286,604	5,094	87,364	194,146	340,520	9,664	119,190	211,666	תשלומים: פדיונות
332,819	4,933	58,049	269,837	687,723	16,286	145,235	526,202	(50,113)	(1,350)	(23,015)	(25,748)	עודף הכנסות (הפסדים) על הוצאות לתקופה
דמי ניהול שנגבו מנכסים (אלפי ש"ח):												
169,407	3,751	45,435	120,221	43,251	893	11,220	31,138	36,775	950	14,529	21,296	פעילים ולא פעילים
2,775	-	-	2,775	730	-	-	730	690	-	-	690	דמי ניהול שנגבו מהפקדות (באלפי ש"ח):
שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים (באחוזים):												
	0.05	0.97	0.71		0.06	0.99	0.71		0.05	0.90	0.70	פעילים
	0.63	0.93	0.77		0.70	0.97	0.78		0.64	0.86	0.73	לא פעילים
												שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מהפקדות (באחוזים):
	-	-	0.96		-	-	0.92		-	-	0.60	

* נתונים אינם כוללים קופות אשר מוזגו ביום 1 בינואר 2016 לתוך קופות בניהול החברה. לפרטים נוספים בדבר המיזוג ראה סעיף 6 להלן.
** כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

3.2. מידע בדבר עמיתים לא פעילים

להלן מידע בדבר עמיתים מנותקי קשר לפי סוגי קופות, עבור קופות המנוהלות על ידי החברה (כולל קופות בבעלות הראל ביטוח). מנותקי קשר הינם כהגדרתם בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012. הגדרת מנותק קשר הינה נכון לסוף תקופה.

31 בדצמבר 2015*				31 במרס 2015*				31 במרס 2016				
קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	קרנות השתלמות	אחר**	סך הכל	קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	קרנות השתלמות	אחר**	סך הכל	קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	קרנות השתלמות	אחר**	סך הכל	
חשבונות מנותקי קשר:												
52,455	1,667	219	54,341	445,243	19,090	8,995	473,328	69,532	2,662	237	54,207	מספר חשבונות
445,243	19,090	8,995	473,328	869,069	44,804	39,502	953,375	869,069	29,384	25,264	510,996	נכסים מנוהלים, נטו (באלפי ש"ח)
3,913	211	127	4,251	1,920	139	79	2,138	1,920	69	44	798	דמי ניהול שנגבו מנכסים (באלפי ש"ח)
0.80	1.00	1.34		0.88	1.25	0.79		0.88	0.96	0.71		שיעור דמי ניהול ממוצע שנגבו מנכסים***

* הנתונים אינם כוללים קופות אשר מוזגו ביום 1 בינואר 2016 לתוך קופות בניהול החברה. לפרטים נוספים בדבר המיזוג ראה סעיף 1 לעיל.

** כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

*** שיעור דמי הניהול מוצג במונחים שנתיים וכולל גם חלקים בשנה שבהם לא חלה על העמית ההגדרה "עמית שהקשר עמו נותק". (על פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012).

3.3. שיעורי דמי הניהול בהתאם להוראות הדין

להלן שיעורי דמי הניהול שרשאית החברה לגבות בהתאם להוראות הדין החלות עליה:

31 בדצמבר 2015			31 במרס 2015			31 במרס 2016			
קרנות השתלמות	קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	אחר*	קרנות השתלמות	קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	אחר*	קרנות השתלמות	קופות גמל אישית לתגמולים ופיצויים	אחר*	
שיעור דמי ניהול מהפקדה ושיעור שנתי דמי ניהול מנכסים שרשאית החברה לגבות לפי הוראות הדין (באחוזים):									
2% מנכסים	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	2% מנכסים	2% מנכסים	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	2% מנכסים	2% מנכסים	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	2% מנכסים	פעילים
0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	0.3% מנכסים	לא פעילים: מנותקי קשר
2% מנכסים	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	2% מנכסים	2% מנכסים	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	2% מנכסים	2% מנכסים	4% מהפקדה ו-1.05% מנכסים	2% מנכסים	אחר

* כולל קופה מרכזית לפיצויים, קופה לפיצויים רב מסלולית בניהול אישי, קופה מרכזית לפנסיה תקציבית וקופה לדמי מחלה.

3.4. ניתוח התפתחויות ושינויים שחלו בסוגי הקופות

מספר העמיתים ליום 31 במרס 2016 הסתכם לסך של 463,638 עמיתים, מהם כ-57 אלף עמיתים שמקורם במיזוג קופות גמל לתוך קופות בניהול החברה ביום 1 בינואר 2016 (ראה סעיף 6 להלן). בקרנות ההשתלמות חל גידול בכמות העמיתים בשיעור של כ-44.2% ביחס ליום 31 במרס 2015, ובשיעור של כ-28.4% ביחס ליום 31 בדצמבר 2015. בקופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים חל גידול בשיעור של 10.7% לעומת אשתקד, וגידול בשיעור של 15.4% לעומת 31 בדצמבר 2015.

הנכסים המנוהלים עבור העמיתים ליום 31 במרס 2016, הסתכמו לסך של כ-25,305 מיליוני ש"ח, וכוללים בתוכם נכסים בסך של 3,765 מיליוני ש"ח אשר נוספו אגב המיזוג. סך כל הגידול בנכסים בתקופת הדוח הינו כ-17% לעומת אשתקד, וכ-18% ביחס ליום 31 בדצמבר 2015.

נכסי קרנות ההשתלמות עלו בשיעור של כ-33.7% ביחס ליום 31 בדצמבר 2015 ובשיעור של כ-44.8% לעומת אשתקד. בנכסי קופות הגמל לתגמולים ופיצויים חל גידול בשיעור של כ-13.61% ביחס ליום 31 בדצמבר 2015 ובשיעור של כ-9.2% לעומת אשתקד. עיקר הגידולים האמורים מקורם במיזוג קופות מיום 1 בינואר 2016.

יחס נכסי העמיתים הלא פעילים מתוך סך נכסי העמיתים (הפעילים והלא פעילים) בקופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים הנו כ-73%, לעומת כ-76% ליום 31 במרס 2015 ולעומת כ-75% ליום 31 בדצמבר 2015. בקרנות ההשתלמות יחס נכסי העמיתים הלא פעילים מתוך סך נכסי עמיתי קרנות ההשתלמות, הינו כ-36% ליום 31 במרס 2016, לעומת כ-30% ליום 31 בדצמבר 2015, וכ-35% ליום 31 במרס 2015.

בשלושת החודשים הראשונים של שנת 2016, הסתכמו דמי הגמולים בקופות גמל אישיות לתגמולים ופיצויים לסך של כ-132.5 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 71.3 מיליוני ש"ח אשתקד (כולל דמי גמולים בגין קופות שמוזגו - 96.9 מיליוני ש"ח). סכום דמי הגמולים בקרנות ההשתלמות הסתכמו לסך של 239.8 מיליוני ש"ח, לעומת סך של 172.7 מיליוני ש"ח אשתקד (כולל דמי גמולים בגין קופות שמוזגו - 218.8 מיליוני ש"ח).

ניוד נטו לקופות בניהול החברה בתקופת הדוח היה חיובי והסתכם לכ-141.9 מיליוני ש"ח. רובו (כ-101.5 מיליוני ש"ח), בגין קרנות השתלמות.

פדיונות בקופות בניהול החברה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-340.5 מיליוני ש"ח, לעומת 286.6 אשתקד (סכום הפדיונות אשתקד כולל קופות שמוזגו - 370.2 מיליוני ש"ח).

בתקופת הדוח צברו הקופות הפסדים מתשואות בסך של כ-50.1 מיליוני ש"ח, לעומת רווחים בסך של 792.9 מיליוני ש"ח בתקופה מקבילה אשתקד (כולל רווחים בקופות שמוזגו ביום 1 בינואר 2016).

בדמי הניהול שגבתה החברה מעמיתי הקופות בתקופת הדוח, חל קיטון בסך של 6.5 מיליון ש"ח לעומת תקופה מקבילה אשתקד. הנובע מרישום הפרשות לביצוע השבת דמי ניהול במהלך יישום פרויקט טיוב נתונים, בעיקר לקופות בבעלות הראל ביטוח (ראה בנוסף באור 10 א בדוחות הכספיים של החברה) בקיזוז גידול בדמי ניהול הנובע מקופות שהתמזגו לקופות בניהול החברה.

ניתן להבחין בשחיקת שיעורי דמי הניהול בין התקופות הן בעמיתים פעילים והן בעמיתים לא פעילים.

4. הוראות דין

להלן תמצית ההסדרים החוקיים והוראות הדין העיקריים בעלי השלכה על הדוחות הכספיים של החברה שפורסמו בתקופת הדוח או אחריה - עד למועד פרסום דוח זה. להוראות אלו עשויה להיות השלכה על פעילות החברה מבחינה עסקית, מיכונית ותפעולית.

4.1. חוקים ותקנות

4.1.1. ביום 16 במרץ 2016 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (תיקוני חקיקה), התעש"ו-2016. במסגרתה מבקשים לקבוע, בין היתר, כי תוקם רשות עצמאית שתקרא "רשות שוק ההון ביטוח וחסכון", אשר תפעל כיחידה עצמאית ונפרדת ששר האוצר יהיה הממונה עליה, ושתפקידיה יהיו שמירה על עניינם של המבוטחים, העמיתים ולקוחות הגופים המפוקחים, הבטחת יציבותם וניהולם התקין של הגופים המפוקחים, קידום התחרות ועידוד חדשנות טכנולוגית ועסקית. כמו כן, מוצע לקבוע, כי שר האוצר ימנה, באישור הממשלה, לתקופת כהונה אחת בת חמש שנים ממונה על שוק ההון וחסכון, אשר ישמש כמנהלה של הרשות; כי הרשות תפקח גם על תאגידי אחזקה מוסדית, השולטים בגופים מוסדיים ואשר שלושים אחוזים מנכסיהם הינם אמצעי שליטה בגופים מוסדיים או מנוהלים באמצעות גופים מוסדיים, כי חלק מן הסמכויות המוקנות לשר האוצר בחוקים האמורים לעיל יוקנו לממונה, וכן כי תבוטל זכות הערעור לבית המשפט המחוזי הקיימת כיום על חלק מהחלטות הממונה, ותחתיה תקבע האפשרות להגשת עתירות מנהליות לבית המשפט לעניינים מנהליים על החלטות רשות מכוח חוקי הפיקוח שאינן קובעות כללים או הנחיות לפי אותם חוקים.

4.1.2. ביום 9 במרץ 2016 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' 15), התשע"ו-2016, במסגרתה, מוצע, בין השאר, לאפשר לחברות מנהלות של קופות גמל להקים מוצר חיסכון שייקרא "קופת גמל להשקעה", אשר יאפשר לחסוך סכומים שיהיה ניתן למשוך בסכום הוני ללא הטבות מס בהפקדה, תוך תשלום מס רווחי הון בשיעור של 25%, או לקבל עליהם פטור ממס רווחי הון אם העמית יחליט למשוך כספים אלו כקצבה. כמו כן, מוצע להסמיך את הממונה להטיל עיצומים כספיים על חברה מנהלת שפעלה בניגוד להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"ג – 2013, או בניגוד להוראות השר לעניין חלוקת חשבון קופת גמל למרכיבים או ניהול כל אחד מהמרכיבים. כמו כן פורסם בתיקון הוראות לעניין עיקולים ושעבודים בקופות גמל ביניהם: זכויות הניתנות לעיקול ואילו אינן ניתנות לעיקול, הוראות בדבר משיכת כספים לצורך מימוש עיקול, אופן מימושו של העיקול והתניית משיכת כספים לצורך מימושו בצו בית משפט או רשם הוצאה לפועל, מתן אפשרות לעמית אשר הוטל עיקול על כספיו בקופות גמל, להעביר את הכספים המעוקלים לקופת גמל אחרת או למסלול השקעה אחר בקופה הקיימת ללא צורך בקבל הסכמתו של המעקל ומבלי לגרוע מתוקפו של העיקול.

4.1.3. ביום 8 במרץ 2016 פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(תיקון מס' __), התשע"ו-2016 במסגרתו מוצע לקבוע כי אם נקבעה בדין או בהסכם התניה שלפיה שיעור ההפקדה למרכיב תשלומי המעסיק (למעט למרכיב הפיצויים) בקופת גמל מסוג מסוים עומד על שיעור מסוים

משכרו של העובד שכולל את תשלום המעסיק לביטוח אובדן כושר עבודה, בשיעור הדרוש להבטחת 75% משכרו של העובד לפחות או בשיעור של 2.5% משכרו של העובד, לפי הנמוך, ושיעור ההפקדה לפי הדין או ההסכם למרכיב תשלומי המעסיק לסוג אחר של קופת גמל עומד על שיעור נמוך יותר, לא יראו בהוראות הדין או ההסכם כהתניה של מעסיק לגבי שיעור ההפקדה בעד העובד, בהפקדה לסוג מסוים של קופת גמל והעובד יהיה זכאי לשיעור הפקדה למרכיב תשלומי המעסיק שלא יפחת מ-6.25% החל מיולי 2016 ו-6.5% החל מינואר 2017.

4.2. טיוטת תקנות

4.2.1. ביום 25 בינואר 2016 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח)(הגבלות על מינוי וכהונה של בעלי תפקיד מרכזי בגוף מוסדי), התשע"ו-2016, במסגרתה מוצע לקבוע, כי בעל שליטה בגוף מוסדי או קרובו, קרוב של דירקטור בגוף מוסדי וכן מי שהורשע בעבירה מהמנויות בתזכיר, או שנפתחו נגדו הליכים בגין עבירה כאמור, לא ישמש כנושא משרה (למט דירקטור) בגוף מוסדי או כבעל תפקיד אחר מהסוג שעליו הורה הממונה שלפעילותו עשויה להיות השפעה משמעותית על פרופיל הסיכון של הגוף המוסדי או כספי החוסכים באמצעותו) בגוף המוסדי, עוד מוצע לקבוע במסגרת הטיוטה כי אדם ימלא תפקיד מתפקידיו של בעל תפקיד מרכזי בגוף המוסדי רק אם מונה לתפקיד כדן, וכי לא יפגע אדם בשיקול הדעת העצמאי של בעל תפקיד מרכזי.

4.3. חוזרים

4.3.1. ביום 10 באפריל 2016 פורסם חוזר שעניינו מסמך הנמקה, אשר מחליף את חוזר 10-6-2015 באותו השם ודוחה את מועד התחילה ליום 1 בינואר 2017.

ביום 13 במרץ 2016 פרסם הממונה חוזר שעניינו הוראות לעניין בחירת קופת גמל, אשר קובע, כי צירוף עובד לקופת גמל מבלי שמילא טופס הצטרפות יתאפשר רק לקופת גמל שהיא קרן ברירת מחדל, אשר נבחרה על-ידי הממונה, או לקופת גמל שהיא קופת ברירת מחדל אחרת, אשר נבחרה על-ידי מעסיק או ארגון עובדים בהתאם להוראות החוזר. כן נקבעו בחוזר הוראות לעניין אופן בחירת קופת ברירת מחדל על ידי הממונה ובכלל זה כי לעניין זה יינתן יתרון לקרנות פנסיה, אשר נתח השוק שלהן אינו עולה על 5% וכן כי דמי הניהול שיוצעו על-ידיה יהיו בתוקף ביחס לעמית חדש, אשר צורף אליה למשך 10 שנים לפחות ממועד הצטרפותו לקרן. עוד נקבעו בחוזר כללים לעניין בחירת קופת ברירת מחדל אחרת על-ידי מעסיק או ארגון עובדים ובהם, כי הבחירה תעשה בהליך תחרותי שיאפשר לכל חברה מנהלת של קופת גמל מאותו הסוג ליטול בו חלק, כי לא תוכל להיבחר חברה שצד קשור שלה מספק שירותי סליקה או בקרה למעסיק, או שהיא או צד קשור שלה משווקים כסויים ביטוחיים משלימים שעלותם אינה נבית מתשלומי העובד, אלא אם דמי הניהול שהציעו היו הנמוכים ביותר שהוצעו בהליך התחרותי וכן אם היא או צד קשור שלה נותנים למעסיק טובת הנאה כלשהי.

בנוסף, נקבעו הוראות לעניין היקף הכיסוי הביטוחי, הקריטריונים והמשקלות לפיהם תבחר קרן ברירת מחדל אחרת, אופן דירוג ההצעות ובחירת הזוכה וכן לעניין דירוגים המשתנים לפי סוגי

אוכלוסיות ובחירת מספר קופות ברירת מחדל אחרות, איסור התניית הצטרפות על-ידי חברת מנהלת של קופת ברירת מחדל בהצטרפות למוצרים אחרים המשווקים על-ידיה או על-ידי צד קשור לה ודיווחים לממונה על הסכמי ברירת מחדל. תחילתו של החוזר ביום פרסומו.

ביום 10 באפריל 2016 פרסם הממונה מכתב למנהלי הגופים המוסדיים שעניינו הליך קביעת קרנות ברירת מחדל נבחרות. במסגרת המכתב מפורטים הכללים והמועדים להגשת הצעות לממונה על ידי חברה מנהלת של קרן פנסיה מקיפה המעוניינת להיקבע כקרן ברירת מחדל נבחרת. שיעור דמי הניהול המרביים שיוגשו על-ידי החברות המנהלות מההפקדות יהיה גבוה מ-0 אך לא גבוה מ-2% ושיעור דמי הניהול המרביים מהצבירה יהיה גבוה מ-0%. במסגרת שקלול ההצעות, יראו את שיעור דמי הניהול שהציעה חברה מנהלת, אשר נתח השוק שלה עולה על 5% כגבוה ב-0.5% מדמי הניהול מההפקדות שהציעה וב-0.05% מדמי הניהול מצבירה שהציעה. פרסום זהות קרנות הפנסיה הזוכות ושיעור דמי הניהול שתגבנה החברות המנהלות אותן צפוי להיעשות ביום 1 ביוני 2016.

תאחדות החברות לביטוח חיים בע"מ הגישה עתירה לבג"צ כנגד הממונה לביטול של החוזר והמכתב, במסגרתה ניתן צו ארעי הקובע שאין לפרסם את זהות קרנות הפנסיה שנקבעו כקרן ברירת מחדל נבחרת ואת שיעורי דמי הניהול שיגבו החברות המנהלות אותן.

ליישום החוזר עלולות להיות השלכות מהותיות על פעילות החברה ויישומי עלול להשפיע על דמי הניהול הנגבים מעמיתים באופן שיפגע ברווחיות החברה, להשפיע על נתח השוק של החברה בענף ועל אופן הפצת מוצרי החברה. בשלב זה אין ביכולת החברה להעריך את ההשפעה הכוללת של יישום חוזר זה.

4.3.2. **ביום 17 בפברואר 2016 פרסם הממונה חוזר כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים המתקן חוזר קודם** באותו נושא ומתאים אותו להתפתחויות בשוק ומבהיר את הדרישות החלות על הגופים המוסדיים בבואם להעמיד הלוואות לעמיתים כנגד כספי החיסכון הפנסיוני שלהם.

4.3.3. **ביום 6 בינואר 2016 פרסם הממונה חוזר שעניינו דוח שנתי ודוח רבעוני לעמיתים ולמבוטחים בגוף מוסדי,** אשר מתקן ומבטל את החוזר הקיים בנושא. תחילתו של החוזר בדוח השנתי לעמית בגין שנת 2015.

4.3.4. **ביום 5 בינואר 2016 פרסם הממונה חוזר שעניינו תנאים לשליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה נוספת או בחברה מנהלת של קופת גמל נוספת.** במסגרת החוזר נקבע כי בעל היתר שליטה בחברה מנהלת של קרן פנסיה, יהיה רשאי לקבל היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת של קרן פנסיה אחרת ובעל היתר שליטה בחברה מנהלת שאינה חברה מנהלת של קרן פנסיה, או בחברה מנהלת של קרן פנסיה שמנהלת גם קופת גמל שאינה קרן פנסיה, יהיה רשאי לקבל היתר שליטה נוסף בחברה מנהלת אחרת, זאת, לתקופה קצובה, בכפוף לכך שבתוך שנה ממועד הרכישה יועברו הנכסים המנוהלים על ידי החברה הקיימת ועל ידי החברה הנוספת לניהולה של אחת מהן, ורישיונה של החברה האחרת יבוטל. כמו כן, נקבעו בחוזר תנאים אשר בהתקיים אחד מהם ניתן יהיה לקבל היתר שליטה בחברה הקיימת ובחברה הנוספת, ללא צורך בהעברת הנכסים המנוהלים.

4.4. טיוטות חוזרים

4.4.1. ביום 20 באפריל 2016 פרסמה הממונה טיוטת חוזר שעניינה הוראות לתשלום קצבה מקופת גמל

לחיסכון. ביום 5 בנובמבר 2015 פורסם תיקון 13 לחוק קופות הגמל במסגרתו הורחבה הגדרת הקצבה גם לתשלומים המשולמים מקופת גמל, לפי תקנונה, במשך תקופה מוגדרת, אשר לאחריה ישולמו תשלומים ממבטח לפי פוליסת ביטוח הכוללת כיסוי לאריכות ימים או תשלומים מקופת גמל אחרת, לפי תקנונה, המשולמים במשך כל ימי חייו של העמית. בהתאם לתיקון פורסמה הטיוטה על פיה, מוצע לקבוע את התנאים לקבלת קצבת זקנה מקופת גמל לחיסכון ביניהם הגעת העמית לגיל פרישה מוקדמת, רכישת כיסוי ביטוחי לאריכות ימים באמצעות החברה המנהלת ומועד תחילת תשלומי קצבת הזקנה מהמבטח. כמו כן, מוצע לקבוע תנאים לשיווק כיסוי ביטוחי לאריכות ימים על ידי חברה מנהלת, והוראות לעניין תשלום למוטבים של עמית בקופת גמל לחיסכון.

4.4.2. ביום 20 באפריל 2016 פורסמה טיוטת חוזר גמל 2015-220 שעניינה "משיכת כספים מחשבונות

קטנים בקופת גמל" ("הטיוטה"), וזאת בהמשך לקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו-2016. במסגרת הטיוטה, מוצע לקבוע, בין היתר, את ההוראות בעניין משלוח הודעות לעמיתים, פרסום באתר האינטרנט של החברה ודיווחים לממונה. הוראות הטיוטה, לכשתתפרסם כמחייבת, יחולו על חברות מנהלות של קופות גמל, החל מיום 30 ביוני 2016.

4.4.3. ביום 10 באפריל 2016 פרסמה הממונה טיוטת חוזר שעניינה הצטרפות לקרן פנסיה או לקופת גמל,

אשר מציעה לתקן ולהחליף חוזר קיים באותו השם. הטיוטה מציעה, בין השאר, לקבוע נוסח אחיד לפרטים שיכללו בטופס הצטרפות וכן בטופס עריכת שינויים על ידי העמית לאחר מועד הצטרפותו.

5. התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של החברה

ככלל, מתאפיין תחום חיסכון ארוך הטווח במסגרתו פועלת החברה, ברגולציה רבה, והוא מושפע מהחלטות הממונה. לפרטים נוספים ראה סעיף 3.1 בפרק הראשון לדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה לשנת 2015.

מגמות והתפתחויות במשק ובשוק ההון

תוצאות הפעילות של החברה, מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות החברה:

● כללי

הרבעון הראשון של שנת 2016 לווה בתנודתיות חדה מאוד בשווקים הפיננסיים בעולם. במחצית הראשונה של הרבעון נרשמו ירידות חדות בשווקי המניות בעולם תוך כדי ירידה במחירי הסחורות בדגש על הנפט. בחלקו השני של הרבעון נרשמה מגמה הפוכה בשווקים נוכח אינדיקאטורים כלכליים חיוביים יותר מכיוון ארה"ב וסין, בשילוב מדיניות מוניטרית מרחיבה יותר של בנקים מרכזיים בעולם.

ארה"ב: האינדיקאטורים ברבעון הראשון היו מעורבים. לצד שוק תעסוקה חזק ויציבות בצריכה הפרטית, נרשמה חולשה בנתוני הייצוא והתעשייה שמושפעים לשלילה מחוזקו של הדולר והירידה במחירי האנרגיה. הדולר נחלש במהלך הרבעון הראשון מול מרבית מהמטבעות המרכזיים בעקבות התמתנות הצפי לתוואי העלאת הריבית. על פי האומדן הראשוני הצמיחה ברבעון הראשון עמדה על 0.5% בשיעור שנתי.

גוש האירו: האינדיקאטורים לרבעון הראשון היו מעורבים. לצד שיפור מתון בצריכה הפרטית, סנטימנט החברות ירד במהלך הרבעון הראשון והאינפלציה נותרה נמוכה מאוד. בתגובה לצמיחה המתונה הבנק המרכזי הרחיב את המדיניות המוניטרית שלו במהלך הרבעון ע"י הגדלת הרכישות, הפחתת איכות אג"ח שהוא רוכש והפחתה נוספת של הריבית. על פי האומדן הראשוני הצמיחה ברבעון הראשון עמדה על 2.2% בשיעור שנתי.

בישראל, האינדיקאטורים האחרונים לפעילות ברבעון הראשון של שנת 2016 היו מעורבים; הצריכה הפרטית ושוק העבודה הישראלי המשיכו להציג תמונה חיובית (שיעור האבטלה ברבעון הראשון עלה קלות ל-5.3%) מנגד, בשל המטבע החזק והחולשה בשווקי היעד של ישראל, נתוני הייצוא, במיוחד הסחורות, היו חלשים. מדינות מתפתחות ושווקים מתעוררים: ההתאוששות במחירי הסחורות בעולם יחד עם התמתנות החשש מעליית ריבית מהירה בארה"ב, תרמו לשיפור כלכלי ברוב השווקים המתעוררים, במיוחד במחצית השנייה של הרבעון הראשון. התוצר בסיך גדל במהלך 4 הרבעונים האחרונים ב-6.7%, כאשר המדיניות המוניטרית והפיסקאלית המרחיבה תרמו לשיפור באינדיקאטורים במהלך הרבעון.

● התפתחויות במשק הישראלי

החברה פועלת במשק הישראלי, אשר מצבו הכלכלי, הביטחוני והפוליטי משליך על היקף פעילותה בתחומים שונים. שינויים במצב הכלכלי במשק הישראלי עשויים לגרום לשינוי בהיקף הפרמיות וההכנסות האחרות ולשינוי בעלויות התפעול של החברה. לשינוי ברמת התעסוקה במשק הישראלי עשויה להיות השלכה על היקף הפעילות בתחום ביטוח החיים והחיסכון ארוך הטווח.

● **שוק המניות**

מדד ת"א 100 ירד ב-4.9% במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016, אך תוך כדי תנודתיות גבוהה. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.4 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון הראשון, ירידה של 4% לעומת המחזור הממוצע בשנת 2015. במהלך הרבעון הראשון מדד MSCI ברוטו העולמי ירד ב-0.2% ומדד MSCI ברוטו של השווקים המתעוררים עלה ב-5.8%.

● **שוק איגרות החוב**

מדד האג"ח הכללי עלה ב-1.3% ברבעון הראשון של 2016. במהלך הרבעון מדד אג"ח הממשלתיות עלה ב-1.4% ומדד אג"ח הקונצרני עלה ב-1.0%. מחזור המסחר היומי באג"ח עמד על 4.3 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016, עלייה של 4% לעומת המחזור הממוצע בשנת 2015.

● **קרנות נאמנות**

קרנות הנאמנות רשמו פדיונות נטו של 11.6 מיליארד ש"ח ברבעון הראשון של שנת 2016, זאת לאחר כ-33.7 מיליארד ש"ח פדיונות בשנת 2015. מרבית הפדיונות במהלך הרבעון היו בקרנות המתמחות באג"ח (8.3 מיליארד ש"ח).

● **מוצרי מדדים**

על פי איגוד תעודות הסל, סך הנכסים המנוהלים בתחום עמדו בסוף הרבעון הראשון של שנת 2016 על 98.5 מיליארד ש"ח, ירידה של כ-5% בהשוואה לסוף שנת 2015 (103.5 מיליארד ש"ח). בלטו לשלילה תעודות הסל על מניות בחו"ל שרשמו פדיונות של 1.1 מיליארד ש"ח.

● **שוק המט"ח**

השקל התחזק במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016 ב-3.5% מול הדולר (לרמה של 3.766 שקל לדולר) ונחלש ב-0.9% מול האירו (לרמה של 4.2856 שקל לאירו).

● **אינפלציה**

על פי המדד האחרון הידוע, בסוף הרבעון הראשון של שנת 2016 האינפלציה הסתכמה במהלך 12 המדדים האחרונים (עד פברואר) במינוס 0.2%, לאחר שירדה ב-0.9% במהלך הרבעון הראשון. סעיפי התחבורה והתקשרות והירקות והפירות, היו הגורמים העיקריים שתרמו לירידה במדד במהלך הרבעון (מדד ידוע).

● **ריבית בנק ישראל**

ריבית בנק ישראל נותרה 0.1% ללא שינוי גם במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016.

לאור ההתפתחויות הכלכליות במשק ננקטו מצד החברה הפעולות הבאות בקופות הגמל:

תיאור פעולות החברה	נושא
<p>מדד המחירים לצרכן ירד ב-0.9% ברבעון הראשון של שנת 2016 (מדד ידוע), האינפלציה השלילית סעיפי התחבורה והתקשרות והירקות והפירות, היו הגורמים העיקריים שתרמו לירידה במדד. במהלך הרבעון הראשון הציפיות לאינפלציה עלו בטווחים של עד כ-5 שנים.</p> <p>לאור ציפיות האינפלציה הנמוכות שמרה חטיבת ההשקעות על המרכיב העודף של צמודי מדד על נכסים לא צמודים, באמצעות אג"ח ממשלתיות, קונצרניות ועסקאות אשראי.</p>	<p>השינוי במדד המחירים לצרכן, התפתחויות האינפלציה והגורמים להשפעה על עליית המדד</p>
<p>השקל התחזק ברבעון הראשון של שנת 2016 ב-1% מול סל המטבעות (ייסוף של 3.5% מול הדולר ופיחות של 1% מול האירו ופיחות של 3.5% מול היין). התמתנות הצפי להעלאות ריבית בארה"ב בשילוב פעילות של בנקים מרכזיים בעולם תרמו לשינוי במהלך הרבעון הראשון, בשילוב רכישות מט"ח חודשיות של בנק ישראל שהיו נמוכות מהממוצע של שנה שעברה.</p> <p>חשיפת המט"ח בתיקים הוגדלה מעט בתיקי הפנסיה במהלך הרבעון, לאור התחזקות השקל וההערכות כי העלאות ריבית בארה"ב עשויה לגרום לפיחות בשקל בטווח הקצר, ולמרות ההערכה שבטווח הארוך הלחצים להמשך התחזקות של השקל יימשכו בשל השפעת הגז הטבעי, הנפקות של חברות ישראליות בחו"ל והשקעות זרות בישראל.</p>	<p>שער החליפין של השקל</p>
<p>בנק ישראל הותיר את הריבית ללא שינוי של 0.1%, בכך הבנק לא שינה את הריבית מאז ההחלטה בפברואר 2015. הבנק מנסה לאזן ביו סביבת האינפלציה הנמוכה והפעילות הריאלית המעורבת, לבין הצריכה הפרטית החזקה והקצב הגבוה של העלייה במחירי הדירות ובהיקף נטילת המשכנתאות. עקום התשואות הממשלתי השקלי והצמוד ירד במהלך הרבעון, בהשפעת ירידת התשואות המקבילה באירופה ובארה"ב.</p> <p>במהלך הרבעון שמרה חטיבת ההשקעות על מח"מ קצר יחסית בתיק הממשלתי בארץ ובאג"ח בחו"ל, ומח"מ ממוצע בינוני בתיק הקונצרני.</p>	<p>התפתחות שעורי ריבית</p>
<p>בסוף הרבעון הראשון של שנת 2016 הגירעון במהלך 12 החודשים האחרונים עמד ברמה נמוכה מאוד של 2.1 אחוזים מהתוצר, נמוך מיעד הגירעון של 2.9% לסוף 2016. בסיכום הרבעון הראשון נותר עודף של כ-1 מיליארד ש"ח בהכנסות ממסים, אך כולו בשל חודש ינואר שהיה מאוד חיובי (בגלל הכנסות מנדל"ן ויבוא רכב). בשנת 2016 ובשנת 2017 הגירעון צפוי לגדול, לנוכח התחזית לגידול בהוצאות הממשלה, לרבות עליה בהוצאות שכר לעובדי המדינה, עליה בהוצאות הבטחון וירידה בהכנסות ממע"מ וממכירת קרקעות (בשל הטבות "מחיר למשתכן").</p> <p>מימון הגירעון באמצעות הנפקות ומיחזור החוב הממשלתי בוצעו בתנאי ריבית נוחים יחסית לתקציב המדינה, מגמה שצפויה להימשך גם ברבעונים הבאים של שנת 2016.</p>	<p>ניתוח הגרעון בתקציב המדינה ומימונו</p>

תיאור פעולות החברה	נושא
<p>שווקי המניות בעולם היו תנודתית מאוד במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016. מדד ת"א 100 ירד ב-4.9% במהלך הרבעון הראשון של שנת 2016, אך תוך כדי תנודתיות גבוהה. מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים עמד על 1.4 מיליארד ש"ח במהלך הרבעון הראשון, ירידה של 4% לעומת המחזור הממוצע ב-2015. במהלך הרבעון הראשון מדד MSCI ברוטו העולמי ירד ב-0.2% ומדד MSCI ברוטו של השווקים המתעוררים עלה ב-5.8%.</p> <p>במהלך הרבעון ניצלה החברה את התנודתיות הגבוהה לרכישת מניות כנגד ירידות (במהלך ינואר ופברואר), ומכירת מניות לקראת סוף הרבעון ולאחר תאריך המאזן, מתוך הערכה כי התנודתיות בשווקים תימשך. בסיכום הרבעון – החשיפה למניות הופחתה בכ- 2% בתיקי המבוטחים, כאשר מרכיב החשיפה לחו"ל בתיק המניות קטן מעט, לסביבות 59% מסך החשיפה למניות.</p>	<p>שוק המניות</p>
<p>מרווחי האשראי על אגרות החוב הקונצרניות בארץ ובחו"ל עלו במהלך הרבעון, בהשפעת פתיחת מרווחים חדה בסקטור האנרגיה והסחורות בעולם, ופדיונות בקרנות הנאמנות. במהלך הרבעון הוגדלה החשיפה לאג"ח בחו"ל, שהאטרקטיביות היחסית לעומת הקונצרני בארץ עלתה, תוך הקפדה על בחינת הסיכון והתשואה, מגבלות החשיפה לתאגיד, לקבוצת תאגידים ולקבוצות דירוג ומגבלות נוספות אשר אושרו בדירקטוריון החברה.</p>	<p>אג"ח קונצרני ומוצרי חוב</p>
<p>החברה המשיכה לנצל את הגידול בהיקפי הכספים שעוקבים באופן טכני אחרי המדדים בעיקר לצורך שיפור הרכבי תיק השקעות, כאשר ניירות ערך שעלו באופן מוגזם בכניסתם למדדים נמכרו על ידי החברה וניירות שירדו באופן מוגזם עקב יציאתם מהמדדים נרכשו.</p>	<p>מוצרי מדדים</p>
<p>החברה שמרה על מדיניותה בתחום הנגזרים, לפיה הם משמשים בעיקר אמצעי להתאמה מהירה של הרכבי האפיקים בתיק להחלטות ועדות ההשקעה, לניהול יעיל של החשיפות בחו"ל ללא חשיפת המטבע, ללא פעילות באסטרטגיות או לקחת פוזיציות על כיווני השוק או סטיות התקן.</p>	<p>נכסים נגזרים לרבות אופציות על מדד מעו"ף, שקל/דולר, חוזים עתידיים</p>
<p>במהלך הרבעון, לנוכח התשואות הנמוכות בשוקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, המשיכה חטיבת ההשקעות במאמצים למציאת השקעות ישירות באשראי, תשתיות, השקעות פרטיות ונדל"ן, תוך שמירה על רמת סיכון לא גבוהה ופיזור גבוה.</p>	<p>השקעות אלטרנטיביים, לרבות נדל"ן, תשתיות והשקעות פרטיות</p>

6. אירועים החורגים ממהלך העסקים הרגיל של החברה

שינוי מבני מיום 1 בינואר 2016

במסגרת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 בוצע תיקון בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 שתכליתו למנוע מתן היתר שליטה לגוף שמחזיק יותר מחברה מנהלת אחת, אלא בהתאם לכללים שיקבע הממונה, זאת ברוח העיקרון הקבוע בסעיף 2(ג) לחוק קופות הגמל לפיו כל חברה תנהל רק קופה אחת מכל סוג.

בהתאם לכך, הראל עתידית מוזגה לתוך החברה תוך חיסולה ללא פירוק. כמו כן מוזגו קופות הגמל שבניהול הראל עתידית בהתאם לפירוט להלן:

- גילעד גמל מוזגה, מיזוג טכני, לתוך הראל עצמה ומנוהלת על ידי החברה.
- גילעד השתלמות מוזגה, מיזוג טכני, לתוך הראל השתלמות ומנוהלת על ידי החברה.
- קופת הגמל לדמי מחלה "דקל" מנוהלת על ידי החברה.

בנוסף למיזוג החברות והקופות לעיל, מיזגה החברה את הקופות המרכזיות לפיצויים שלה כך ש"הראל גמל לפיצויים" על כל מסלוליה מוזגה ל-"הראל קופה מרכזית לפיצויים". מדובר במיזוג טכני בלבד.

המיזוגים כאמור נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016, לאחר קבלת האישורים הנדרשים לרבות, אישור הדירקטורים של החברה, אישור הממונה ואישור רשם החברות.

מיזוג צפוי של החברה לתוך הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן: "הראל ניהול")

ביום 22 במרס 2016 החליטו הדירקטוריונים של החברה ושל הראל ניהול על שינוי מבני המיועד להיכנס לתוקף מיום 1 באוקטובר 2016, במסגרתו תמוזג החברה לתוך הראל ניהול וקופות הגמל שבניהולה של החברה יועברו לניהול הראל ניהול. השינוי המבני כפוף לאישור הגורמים המוסמכים לרבות אישור הממונה.

חילופי מנכ"ל

בהמשך להודעתה של גבי חגית ציטיאט - לויין על סיום כהונתה כמנכ"ל החברה וכמנכ"ל קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן: "קחצ"ק"), החליט דירקטוריון החברה, ביום 25 בינואר 2016, למנות את מר דודי ליידנר, ששימש עד אז כמנכ"ל חברות הפנסיה בקבוצת הראל (הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ולעתיד ניהול קרנות פנסיה בע"מ), לשמש גם כמנכ"ל החברה וקחצ"ק. מינוי זה נכנס לתוקף החל מיום 1 באפריל 2016, לאחר שאושר על ידי הממונה ביום 22 בפברואר 2016.

7. תיאור האסטרטגיה העסקית של החברה ויעדיה העיקריים

לעניין זה, ראה סעיף 3.13 לדוח תיאור עסקי התאגיד של החברה לשנת 2015.

8. נושאים שאליהם הפנה רואה החשבון את תשומת הלב

רואה החשבון של החברה לא הפנה את תשומת הלב לעניינים מיוחדים בדוח הסקירה. עם זאת, רואה החשבון ציין כי "מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות".

9. בקרות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח

בקרות ונהלים לגבי הגילוי:

הנהלת הגוף המוסדי, בשיתוף עם המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי:

בינואר 2016, מוזגו הראל עתידית קופות גמל בע"מ והקופות שבניהולה לתוך החברה והקופות שבניהולה. להרחבה בנושא ראה ביאור 1ב(1) בדוחות הכספיים של החברה.

במהלך הרבעון המסתיים ביום 31 במרס 2016 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

מישל סיבוני, יו"ר הדירקטוריון

דודי ליידנר, מנכ"ל

תאריך: 18 במאי, 2016

הצהרה (certification)

אני, דודי לייזנר מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2016 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכך-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכך-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי. וכך-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכך-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במאי 2016

דודי לייזנר, מנכ"ל

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרה (certification)

אני, רם גבל, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המנהלת") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרס 2016 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה המנהלת למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי¹ ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של החברה המנהלת; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה המנהלת, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה המנהלת והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי. וכן-
 5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של החברה המנהלת, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
- (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

18 במאי 2016

רם גבל, סמנכ"ל כספים

¹ כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים לענין בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים.

הראל גמל והשתלמות בע"מ

**תמצית דוחות כספיים ביניים
ליום 31 במרס 2016
(בלתי מבוקרים)**

תוכן העניינים

עמוד

3	דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים
	תמצית דוחות כספיים ביניים
4	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים
5	תמצית דוחות רווח והפסד ביניים
6	תמצית דוחות על הרווח הכולל ביניים
7	תמצית דוחות על השינויים בהון ביניים
9	תמצית דוחות על תזרימי המזומנים ביניים
10	ביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל גמל והשתלמות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "החברה"), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים ליום 31 במרס 2016 ואת הדוחות התמציתיים ביניים על הרווח וההפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופת ביניים זו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאור 10 לתמצית הדוחות הכספיים ביניים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין
רואי חשבון

18 במאי 2016

31 בדצמבר		31 במרס		ביאור
2015	2015	2016	2016	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
142	-	260		נכסים
9,018	8,031	9,338		נכסי מסים נדחים
332	346	344		הוצאות רכישה נדחות
-	-	538		נכסים בגין הטבות לעובדים
20,664	18,251	19,711		נכסי מסים שוטפים
				חייבים ויתרות חובה
			9	השקעות פיננסיות
44,214	32,838	59,033		נכסי חוב סחירים
3,546	13,393	6,389		מזומנים ושווי מזומנים
<u>77,916</u>	<u>72,859</u>	<u>95,613</u>		סך כל הנכסים
			5	הון
1,075	1,075	1,075		הון מניות
-	-	9,346		פרמיה על מניות
654	1,104	1,152		קרנות הון
55,430	47,315	56,948		עודפים
<u>57,159</u>	<u>49,494</u>	<u>68,521</u>		סך כל ההון
				התחייבויות
-	63	-		התחייבויות בגין מסים נדחים
698	796	723		התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
500	850	-		התחייבויות בגין מסים שוטפים
19,559	21,656	26,369		זכאים ויתרות זכות
<u>20,757</u>	<u>23,365</u>	<u>27,092</u>		סך כל ההתחייבויות
<u>77,916</u>	<u>72,859</u>	<u>95,613</u>		סך כל ההון וההתחייבויות
רם גבל	דודי ליידנר	מישל סיבוני		
סמנכ"ל כספים	מנכ"ל	יו"ר הדירקטוריון		

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 18 במאי 2016

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס		ביאור	
	2015	2015		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח		
70,184	17,442	18,123	6	הכנסות
101,998	26,539	19,342	ג6	דמי ניהול מקופות גמל
(101,998)	(26,539)	(19,342)	ג6	דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות באמצעות הסכם ניהול בניכוי סכומים שהועברו להראל ביטוח
70,184	17,442	18,123		
160	(271)	(286)		רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
12,125	2,892	2,837	8	הכנסות דמי ניהול מצדדים קשורים
561	128	186		דמי טיפול - הקמת הלוואות
83,030	20,191	20,860		סך כל ההכנסות
34,357	8,336	9,502		הוצאות
31,457	7,824	10,171		עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
65	45	4		הנהלה וכלליות
65,879	16,205	19,677		מימון
17,151	3,986	1,183		סך כל ההוצאות
(6,502)	(1,591)	(433)	7	רווח לפני מסים על הכנסה
10,649	2,395	750		מסים על הכנסה
				רווח לתקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס		ביאור
	2015 (מבוקר) אלפי ש"ח	2015 (בלתי מבוקר) אלפי ש"ח	
10,649	2,395	750	רווח לתקופה
			רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה :
			פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
11	665	655	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(85)	(8)	109	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
33	(248)	(262)	7 מסים על הכנסה בגין פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח והפסד
(41)	409	502	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(231)	(6)	(10)	פריטי רווח (הפסד) כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
89	3	8	7 הפסד אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת מסים על הכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד
(142)	(3)	(2)	סך כל ההפסד הכולל האחר לתקופה שלא יועבר לרווח והפסד, נטו ממס
(183)	406	500	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה, נטו ממס
10,466	2,801	1,250	סך כל הרווח הכולל לתקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה		הון מניות אלפי ש"ח	ביאור
		נכסים זמינים למכירה אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח		
57,159	55,430	654	-	1,075	יתרה ליום 1 בינואר 2016
10,112	770	(4)	9,346	-	מיזוג חברה בשליטה משותפת לתוך החברה
750	750	-	-	-	רווח לתקופה
655	-	655	-	-	רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה : שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
109	-	109	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(10)	(10)	-	-	-	הפסד אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת
(254)	8	(262)	-	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
500	(2)	502	-	-	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה, נטו ממס
68,521	56,948	1,152	9,346	1,075	יתרה ליום 31 במרס 2016

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה		הון מניות אלפי ש"ח	ביאור
		נכסים זמינים למכירה אלפי ש"ח	פרמיה על מניות אלפי ש"ח		
46,693	44,923	695	-	1,075	יתרה ליום 1 בינואר 2015
2,395	2,395	-	-	-	רווח לתקופה
665	-	665	-	-	רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה : שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה
(8)	-	(8)	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
(6)	(6)	-	-	-	רווח אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת
(245)	3	(248)	-	-	מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
406	(3)	409	-	-	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל האחר לתקופה, נטו ממס
49,494	47,315	1,104	-	1,075	יתרה ליום 31 במרס 2015

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך הכל הון אלפי ש"ח	יתרת עודפים אלפי ש"ח	קרן הון בגין נכסים זמינים	
		למכירה אלפי ש"ח	הון מניות אלפי ש"ח
46,693	44,923	695	1,075
10,649	10,649	-	-
11	-	11	-
(85)	-	(85)	-
(231)	(231)	-	-
122	89	33	-
(183)	(142)	(41)	-
<u>57,159</u>	<u>55,430</u>	<u>654</u>	<u>1,075</u>

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)

יתרה ליום 1 בינואר 2015

רווח לשנה

רכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר לשנה:

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים
למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד

הפסד אקטוארי מתוכנית הטבה מוגדרת

מסים על הכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר

סך כל ההפסד הכולל האחר לשנה, נטו ממס

יתרה ליום 31 בדצמבר 2015

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרס		ביאור
	2015	2015	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
10,649	2,395	750	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת רווח לתקופה
			פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:
			רווחים נטו מהשקעות פיננסיות:
(144)	280	335	נכסי חוב סחירים
(1,401)	(414)	(320)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
6,502	1,591	433	הוצאות מיסים על הכנסה
4,957	1,457	448	
			שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:
1,776	4,189	4,479	שינוי בחייבים ויתרות חובה
(3,274)	(1,177)	2,759	שינוי בזכאים ויתרות זכות
(349)	(40)	3	שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
(1,847)	2,972	7,241	
			מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:
(7,574)	(2,471)	(1,733)	מסים ששולמו
4	-	-	מסים שהתקבלו
(7,570)	(2,471)	(1,733)	
6,189	4,353	6,706	מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
			תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
680	368	593	ריבית שהתקבלה
(15,344)	(3,349)	(5,256)	רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(14,664)	(2,981)	(4,663)	מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
			תזרימי מזומנים מפעילות מימון
-	-	800	מזומנים ממזוג חברה בשליטה משותפת לתוך החברה
-	-	800	מזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון
(8,475)	1,372	2,843	עלייה (ירידה) נטו במזומנים ושווי מזומנים
12,021	12,021	3,546	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
3,546	13,393	6,389	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

הביאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 - כללי

א. היישות המדווחת

(1) הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן - "החברה") הינה חברה תושבת ישראל, אשר התאגדה בישראל, וכתובתה הרשמית היא אבא הלל סילבר 3, רמת גן. החברה הינה בבעלות מלאה, בעקיפין, של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - "הראל השקעות" או "חברה אם סופית"), בהיותה מוחזקת ב-100% בידי הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן - "הראל ביטוח"), חברה בבעלות מלאה של הראל השקעות.

(2) החברה מנהלת שמונה קופות גמל במסגרתן שלושים וארבעה מסלולים, כמפורט להלן:

- הראל קופת גמל (לשעבר- הראל עצמה תעוז):
 - הראל אג"ח עד 25% מניות (לשעבר- הראל עצמה תעוז)^(*).
 - הראל גמל לגילאי 50 עד 60 (לשעבר- הראל קופת גמל).
 - הראל גמל מסלול מניות (לשעבר- הראל גמל בז (מניית)).
 - הראל גמל אג"ח עד 10% מניות (לשעבר- הראל - שחף (עד 10% מניות)).
 - הראל גמל שקלי טווח קצר (לשעבר - הראל עצמה שקלי קצר)^(*).
 - הראל גמל אג"ח ללא מניות (לשעבר - הראל עצמה ללא מניות)^(*).
 - הראל גמל מסלול שקלי (לשעבר- הראל עצמה שקלי).
 - הראל גמל אג"ח קונצרני (לשעבר - הראל עצמה אג"ח)
 - הראל גמל אג"ח (לשעבר - הראל גילעד גמל כללי)^(*).
 - הראל גמל לגילאי 50 ומטה (לשעבר - הראל גילעד גמל כללי 2).
 - הראל גמל לגילאי 60 ומעלה (לשעבר - הראל גילעד גמל ניב (עד 10% מניות))^(*).
 - הראל גמל מסלול כהלכה (לשעבר - הראל - גילעד גמל כהלכה)^(*).
 - הראל גמל מסלול חו"ל (לשעבר - הראל גילעד גמל אג"ח)^(*).
 - הראל קרן השתלמות:
 - הראל השתלמות כללי.
 - הראל השתלמות מסלול מניות (לשעבר- הראל השתלמות נץ (מניית)).
 - הראל השתלמות אג"ח עד 10% מניות (לשעבר- מסלול הראל שלדג (עד 10% מניות)).
 - הראל השתלמות מסלול שקלי.
 - הראל השתלמות אג"ח ללא מניות (לשעבר- הראל השתלמות אג"ח).
 - הראל השתלמות מסלול חו"ל (לשעבר- הראל השתלמות ניבה (עד 20% מניות)).
 - הראל השתלמות אג"ח עד 20% מניות (לשעבר- הראל גילעד השתלמות כללי)^(*).
 - הראל השתלמות לטווח ארוך (לשעבר- הראל גילעד השתלמות כללי 2).
 - הראל השתלמות מסלול כהלכה (לשעבר- הראל גילעד השתלמות כהלכה)^(*).
 - הראל השתלמות אג"ח קונצרני (לשעבר- הראל גילעד השתלמות אג"ח)^(*).
 - הראל השתלמות כללי פאסיבי (מסלול חדש לא פעיל).
 - הראל גמל לפיצויים:
 - הראל גמל לפיצויים - מסלול כללי (לשעבר- הראל קופה מרכזית לפיצויים).
 - הראל גמל לפיצויים - מסלול אג"ח צמוד מדד (לשעבר- הראל גמל לפיצויים - מסלול מדד)^(*).
 - הראל גמל לפיצויים - מסלול מניות^(*).
 - הראל גמל לפיצויים - מסלול שקלי^(*).
 - הראל גמל לפיצויים - מסלול אג"ח עד 15% מניות (לשעבר- הראל גמל לפיצויים מסלול כללי)^(*).
 - הראל פרופיל אישי למעסיק.
 - הראל קופה לפנסיה תקציבית.
 - הראל דקל קופת גמל לדמי מחלה.
 - הראל גמל IRA (קופה לא פעילה).
 - הראל השתלמות IRA (קופה לא פעילה).
- (*) מנוהל על ידי החברה עבור הראל ביטוח.
- בדבר פרטים נוספים ראה ביאור 1ב, בדבר אירועים מהותיים בתקופת הדיווח.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ב. אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

(1) שינוי מבני בחברה ובקופות

- במסגרת החוק לקידום התחרות ולצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013, בוצע תיקון בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 שתכליתו למנוע מתן היתר שליטה לגוף שמחזיק יותר מחברה מנהלת אחת, אלא בהתאם לכללים שיקבע הממונה, זאת ברוח העיקרון הקבוע בסעיף 2(ג) לחוק קופות הגמל לפיו כל חברה תנהל רק קופה אחת מכל סוג.
- בהתאם לכך, הראל עתידית קופות גמל בע"מ (להלן - "הראל עתידית") מוזגה לתוך החברה, תוך חיסולה ללא פירוק. כמו כן, מוזגו קופות הגמל שבניהול הראל עתידית בהתאם לפירוט להלן:
 - הראל גילעד גמל מוזגה, מיזוג טכני, לתוך הראל קופת גמל (לשעבר- הראל עצמה תעוז) ומנוהלת על ידי החברה.
 - הראל גילעד השתלמות מוזגה, מיזוג טכני, לתוך הראל קרן השתלמות ומנוהלת על ידי החברה.
 - קופת הגמל לדמי מחלה הראל דקל, הועברה לניהול החברה.
- בנוסף למיזוג החברות מיזגו את הקופות המרכזיות לפיצויים שלה כך שהראל גמל לפיצויים, על כל מסלוליה, מוזגה מיזוג טכני להראל קופה מרכזית לפיצויים.
- המיזוגים כאמור נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2016.
- העברת הזכויות התבצעה בדרך של העברת נכסים וכתוצאה מהמיזוג לא הייתה פגיעה בעמית הקופות המתמזגות ולא נוצרו נכסים או רווחים לחברה המנהלת.
- להלן ערך נכסי והתחייבויות הראל עתידית ליום המיזוג:

1 בינואר 2016	
אלפי ש"ח	
	נכסים
121	נכסי מיסים נדחים
3,526	חייבים ויתרות חובה
9,727	נכסי חוב סחירים
800	מזומנים ושווי מזומנים
14,174	
	התחייבויות
11	התחייבויות בגין מסים שוטפים
4,051	זכאים ויתרות זכות
4,062	
	נכסים, נטו
10,112	

- ביום 22 במרס 2016 החליטו הדירקטוריונים של החברה ושל הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ (להלן - "הראל ניהול") על שינוי מבני המיועד להיכנס לתוקף מיום 1 באוקטובר 2016, במסגרתו תמוזג החברה לתוך הראל ניהול וקופות הגמל שבניהולה של החברה יועברו לניהולה של הראל ניהול. השינוי המבני כפוף לאישור הגורמים המוסמכים לרבות אישור הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

(2) מסלולי השקעה בקופות גמל

חוזר ממונה 7-9-2015, שעניינו מסלולי השקעה בקופות גמל, קובע כי גוף מוסדי ינהל בכל קופת גמל בניהולו, פרט למסלולי השקעה מתמחים, מסלולי השקעה המותאמים לגיל העמיתים (אפשרות לבחירה בין שני מודלים: מודל ראשון עד גיל 50, בין גיל 50 ל-60 ומעל גיל 60 ומודל שני אוכלוסיות בטווח גילאים של 5-10 שנים), בהם ינוהלו כספי עמיתים שלא בחרו במסלול השקעה אחר. כמו כן, נקבעו הוראות לעניין התאמת שם מסלול השקעה למדיניות ההשקעה במסלול.

הוראות החוזר נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2016 והחברה פעלה להתאים את מסלולי ההשקעה ושמות המסלולים שבניהולה בהתאם.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ג. לנכסי קופות הגמל (להלן- "הנכסים") ולהכנסות מאותם נכסים לא ניתן ביטוי בתמצית הדוחות הכספיים ביניים של החברה מאחר ולחברה אין חלק בנכסים, בהכנסות ובהוצאות של קופות הגמל.

ביאור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים**א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים**

תמצית הדוחות הכספיים ביניים נערכה בהתאם ל-IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים, ובהתאם להוראות הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן-"הממונה"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2015 (להלן- "הדוחות השנתיים").

תמצית הדוחות הכספיים ביניים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 18 במאי 2016.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים בהתאם ל-IFRS, נדרשת הנהלת החברה להשתמש בשיקול דעת בהערכות, אומדנים והנחות אשר משפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה הנהלת החברה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים עקביים לאלה בהם השתמשה בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

המדיניות החשבונאית של החברה בתמצית דוחות כספיים ביניים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 4 - ניהול סיכונים פיננסיים

מדיניות ניהול הסיכונים הפיננסיים של החברה זהה לזו המתוארת בביאורים לדוחות הכספיים השנתיים.

ביאור 5 - הון עצמי ודרישות הון

- א. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון.
- ב. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה) התשע"ב-2012 (להלן - "תקנות ההון") והנחיות הממונה.

ליום 31 במרס	ליום 31 בדצמבר	
2016	2015	2015
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
37,008	33,792	34,226
68,521	49,494	57,159
31,513	15,702	22,933

הסכום הנדרש על פי תקנות ההון (*)
הון עצמי קיים
עודף

מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי ההון בחברה מנהלת כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות השקעה.

סכום ההון העצמי הנדרש שאין כנגדו נכסים העומדים בכללי הנזילות וההשקעה

-	-	-
---	---	---

(*) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:

20,153	18,315	18,208	היקף נכסים מנוהלים
16,855	15,477	16,018	הוצאות שנתיות
37,008	33,792	34,226	סך כל הסכום הנדרש

החברה עומדת בהוראות התקנות כאמור לרבות עמידה בכללי השקעת ההון ובכללי הנזילות.

ביאור 6 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל

א. שיעור דמי הניהול

החברה רשאית על פי דין לגבות דמי ניהול בשיעורים הבאים:

קופות גמל	קופות גמל	קופות גמל
עד 1.05% לשנה מהצבירה ועד 4% מההפקדות השוטפות	עד 2% לשנה מהצבירה	קרנות השתלמות, קופות גמל מרכזיות לפיצויים, וקופה מרכזית לפנסיה תקציבית

החל מיום 1 בינואר 2014

ב. רגולציה במוצרי חיסכון ארוך טווח

ביום 24 במרס 2014 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (דמי ניהול) (תיקון), התשע"ד-2014, במסגרתן נקבעה הוראה לפיה קופת גמל שאינה קופת ביטוח תהיה רשאית לגבות מעמית אשר באחד מחשבונותיו קיימים כספים ממרכיב תשלומי העובד או ממרכיב תשלומי המעסיק אשר הופקדו בשל שנות המס שקדמו לשנת המס 2008 דמי ניהול על פי הגבוה מבין דמי הניהול המקסימליים הקבועים בתקנות עובר לתיקון או סכום שלא יעלה על 6 ש"ח לחודש, וזאת החל מיום 1 בינואר 2016.

ביום 27 באפריל 2015 פרסם הממונה חוזר שעניינו דרך גביית דמי ניהול מיתרה צבורה על-ידי גוף מוסדי במסגרתו נקבעה דרך אחידה לחישוב ודיווח של דמי ניהול מיתרה צבורה החל מיום 1 בינואר 2016. לשינוי כאמור אין השפעה מהותית על הכנסות דמי הניהול.

ביום 5 באוגוסט 2015 פורסם ברשומות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון מס' 12), התשע"ה-2015, במסגרתו נקבע, בין השאר, כי עמיתים יהיו רשאים, במועדים ובתנאים שיקבע השר באישור ועדת הכספים, למשוך כספים מקופת גמל לא משלמת לקצבה ומקרון ותיקה, אם סך הכספים בחשבונותיהם באותה קופת גמל אינו עולה על 8,000 ש"ח (בכך עוגנה הוראת השעה שהיתה בתוקף עד ליום 30 ביוני 2015).

ביאור 6 - הכנסות דמי ניהול מקופות גמל (המשך)

ב. רגולציה במוצרי חיסכון ארוך טווח (המשך)

ביום 26 בינואר 2016 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים מקופת גמל) (סכומים קטנים), התשע"ו-2016, אשר קובעות את התנאים בהתקיימם יוכל עמית, אשר באחד מחשבונותיו שהם קרן ותיקה, קופת גמל לתגמולים, קופת גמל לחיסכון וקופת גמל אישית לפיצויים, שאינן קופות ביטוח, קיימים כספים, למשוך אותם בסכום חד פעמי, וכן חובת חברה מנהלת של אותה קופת גמל לשלוח לעמית הודעה בדבר זכותו למשיכת הכספים בנוסח ובמועד שיקבע הממונה.

ביום 20 באפריל 2016 פורסמה טיוטת חוזר שמטרתה לקבוע הוראות למתן הודעה לעמיתים בעלי חשבונות כאמור בדבר זכותם למשיכת הכספים, לקבוע הוראות לפרסום הזכות למשיכת כספים כאמור באתר האינטרנט של החברות המנהלות וכן חובת דיווח לממונה ביחס לביצוע משיכות כאמור.

ג. סכום דמי ניהול מקופות גמל המנוהלות על ידי החברה עבור הראל ביטוח הינו לאחר הפרשה להשבת דמי ניהול בגין טיוב נתונים. ראה בנוסף סעיף 10א.

ביאור 7 - מסים על הכנסה

שינויים בשיעורי המס

ביום 4 בינואר 2016 אישרה מליאת הכנסת את החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 216), התשע"ו-2016, אשר קבע, בין היתר, הורדת שיעור מס חברות, החל משנת 2016 ואילך בשיעור של 1.5% כך שיעמוד על 25%.

ביום 12 באוקטובר 2015 אישרה מליאת הכנסת את צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"ים ומוסדות כספיים) (התיקון), התשע"ו-2015, הקובע כי שיעור מס הרווח ומס השכר המוטלים על מוסדות כספיים יירד מ-18% ל-17%, וזאת החל מיום 1 באוקטובר 2015.

כתוצאה משינויים אלו שיעור המס הסטטוטורי אשר חל על מוסדות כספיים ירד מ-37.71% ל-37.58% בשנת 2015 ול-35.90% משנת 2016 ואילך.

לשינויים בשיעורי המס כאמור לא היתה השפעה מהותית על הרווח ו/או על הרווח הכולל ו/או על ההון העצמי של החברה.

ביאור 8 - יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

בהמשך לביאור 22 בדבר התחייבויות תלויות והתקשרויות בדוחות הכספיים השנתיים בנוגע להתקשרויות החברה, לא חל שינוי בהתקשרויות. יובהר, כי עם מיזוג החברות והקופות כאמור בביאור 1ב(1), בוטלו ההסכמים שבין החברה להראל עתידית.

להלן היתרות עם צדדים קשורים לתקופות המדווחות:

חברות הנשלטות בידי החברה האם הסופית	חברות בעלות שליטה	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
		ליום 31 במרס 2016 (בלתי מבוקר)
2,857	-	חייבים ויתרות חובה
16	20,803	זכאים ויתרות זכות
		ליום 31 במרס 2015 (בלתי מבוקר)
2,793	-	חייבים ויתרות חובה
-	15,757	זכאים ויתרות זכות
		ליום 31 בדצמבר 2015 (מבוקר)
2,971	-	חייבים ויתרות חובה
16	14,567	זכאים ויתרות זכות

ביאור 9 - מכשירים פיננסיים

א. שווי הוגן בהשוואה לערך בספרים

הערך בספרים של נכסים פיננסיים מסוימים לרבות מזומנים ושווי מזומנים, חייבים והשקעות פיננסיות, תואם או קרוב לשווי ההוגן שלהם.

ב. היררכיית שווי הוגן

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה.

הרמות השונות הוגדרו כדלקמן:

- רמה 1: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3: שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

31 במרס		31 בדצמבר	
2016	2015	2015	2015
רמה 1	רמה 1	רמה 1	רמה 1
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח
42,817	24,759	34,391	9,823
16,216	8,079	44,214	32,838
59,033			

נכסים פיננסיים זמינים למכירה:

אגרות חוב מממשלתיות

אגרות חוב קונצרניות סחירות:

שאינן ניתנות להמרה

ביאור 10 - התחייבויות תלויות

א. קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי החברה לעמיתיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, עקב פערי מידע בין החברה לבין עמיתי קופות הגמל, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרים פנסיוניים ארוכי טווח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות. פרשנות חדשה לאמור במוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של החברה בגין המוצרים הקיימים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיוטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהם, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני בו פועלת החברה. בתחום זה התקשרויות עם העמיתים הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, ביום 18 בנובמבר 2012, פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב כדלקמן: (1) עריכת סקר פערים אודות המידע הקיים ברמת מוצרים, עמיתים ומעבידים - עד ליום 31 במרס 2013; (2) בניית מודל מיפוי ודירוג הפערים שנמצאו - עד ליום 31 במרס 2013; (3) הכנת תוכנית עבודה לטיפול בכל כשלים שנמצאו - עד ליום 30 בספטמבר 2013. תוכנית העבודה תכלול התייחסות לסידור המידע הקיים ושמירתו - עד ליום 30 בספטמבר 2014. החברה פועלת בהתאם להוראות החוזר. הסיום הצפוי לפרויקט הטיוב הינו עד ליום 30 ביוני 2016.

פערי הטיוב מטופלים על ידי החברה באופן שוטף ומקבלים ביטוי בדוחות הכספיים ככל שיש להם השפעה על תוצאות הפעילות של החברה. במהלך יישום הפרוייקט צפויה החברה לבצע השבה של דמי ניהול בעיקר לקופות בבעלות הראל ביטוח, אשר להשבה זו לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים של החברה. מעבר לכך במהלך יישום הפרוייקט לא התגלו פערים נוספים בעלי השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות (המשך)

- ב. חוק הגנת השכר, התשי"ח - 1958 והתקנות שהותקנו על פיו, מטילים התחייבות על הקופות, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעבידים לעובדיהם אשר לא סולקו במועדם על ידי העברת כספים לקופות. קיימת אי וודאות בכל הקשור לגובה הסכומים שבפיגור, כמו גם לעצם מחוייבות המעבידים בנושא, וזאת בין היתר, בשל סיבות שונות לאי העברת כספים לקופות האופייניים לסקטור קופות הגמל (כגון: הפסקת יחסי עובד-מעביד, העברת כספים לקופה אחרת וכיוצ"ב). להערכת החברה הסכומים הינם בהיקפים שאינם מהותיים.
- על מנת לגבות את החובות, כאמור, שולחת החברה מכתבי התראה למעבידים ולעמיתים ובמידת הצורך מגישה תביעות כנגד המעבידים החייבים.
- ג. משיכות והעברות - במסגרת הנחיות הממונה, החברה המנהלת נדרשת לבצע משיכות והעברות תוך פרקי זמן קצרים כפי שנקבע בתקנות. אי עמידה במועדים כאמור שעלולה לנבוע בתקופות מסוימות מאירועים שלחברה אין שליטה עליהם חושפת את החברה להתחייבות פיננסית בגין פערי תשואה עד למועד העברת הכספים בפועל לחשבון העמית.